

سیاست کیفری قضایی برخورد با بزهکاران بای پولار

نویسنده

لیلا کتشلو

www.ketab.ir

سرشناسه	:	کنشلو، لیلا، ۱۳۵۵-
عنوان قراردادی	:	ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	:	سیاست کیفری قضایی برخورد با بزهکاران بای پولار / نویسنده لیلا کنشلو.
مشخصات نشر	:	کرج: موسسه نشر سیمرغ آسمان آذرگان، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۶۳ ص.
شابک	:	978-622-282-384-9
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	بزهکاران بیمار روانی -- ایران
موضوع	:	Mentally ill offenders -- Iran
موضوع	:	روان پریشی شیدایی -- ایران
موضوع	:	Manic-depressive illness-- Iran
موضوع	:	بزهکاران بیمار روانی -- وضع حقوقی و قوانین -- ایران
موضوع	:	Mentally ill offenders -- Legal status, laws, etc. -- Iran
موضوع	:	روان پزشکی جنائی -- ایران
موضوع	:	Forensic psychiatry -- Iran
موضوع	:	مسئولیت جزائی -- ایران -- جنبه‌های روانشناسی
موضوع	:	Criminal liability-- Psychological aspects -- Iran
رده بندی کنگره	:	HV۶۱۳۳
رده بندی دیویی	:	۳۶۴/۳۴
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۴۴۹۲۳۱

سیاست کیفری قضایی برخورد با بزهکاران بای پولار

نویسنده: لیلا کنشلو

مؤسسه نشر سیمرغ آسمان آذرگان

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

چاپ و لیتوگرافی: چاپ پارمیدا

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۸۲-۳۸۴-۹

آدرس: کرج، جاده ملارد، گلستان ۴۳، ساختمان دیبا، واحد ۲۹- کد پستی: ۳۱۶۶۹۳۶۸۶۹

فهرست

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۹
فصل اول: مقدمه ای بر سیاست کیفری بر خورد با بای پولار.....	۱۱
فصل دوم: مبانی و مفاهیم مرتبط با کیفر و اختلالات دو قطبی.....	۱۵
۱-۲- مفهوم سیاست کیفری و مبانی و انواع آن.....	۱۶
۱-۱-۲- مفهوم سیاست کیفری.....	۱۶
۲-۱-۲- مفهوم جرم‌انگاری.....	۱۸
۳-۱-۲- گونه‌های سیاست کیفری.....	۲۲
۴-۱-۲- مبانی سیاست جنایی در اسلام.....	۲۸
۲-۲- مفهوم بزه‌کار و مبانی آن.....	۳۱
۱-۲-۲- مفهوم بزه‌کار.....	۳۱
۲-۲- تعریف بزه در رویکردهای مختلف.....	۳۲
۳-۲-۲- تعریف انواع بزه‌های معمول.....	۳۳
۴-۲-۲- مفهوم شناسی بزه دیده، قربانی.....	۳۴
۵-۲-۲- رویکردها در مورد علل بزه‌کاری.....	۳۵
۳-۲- مفهوم شناسی بیماری بای پولار (دو قطبی).....	۳۹
۱-۳-۲- مفهوم بیماران بای پولار (افسردگی دوقطبی).....	۳۹
۲-۳-۲- بررسی قطب‌های بیماری بای پولار.....	۴۱
۴-۲- انواع و ملاک‌های تشخیصی اختلالات بای پولار (دوقطبی).....	۴۶
۱-۴-۲- دوره مانیک.....	۴۶
۲-۴-۲- دوره هیپومانیک.....	۴۷
۳-۴-۲- اختلال بای پولار (دوقطبی نوع I).....	۴۷
۴-۴-۲- اختلال بای پولار (دوقطبی نوع II).....	۴۸
۵-۴-۲- اختلال بای پولار (دوقطبی) نوع مختلط.....	۴۹
۵-۲- حالات مختلف بروز بیماری بای پولار (دوقطبی).....	۴۹
۱-۵-۲- حالت تندجرج.....	۵۰
۲-۵-۲- اختلال افسرده خوبی (دیس تایمی).....	۵۰
۳-۵-۲- اختلال خلق ادواری (سیکلو تایمی).....	۵۱
۴-۵-۲- ملانکولی.....	۵۱
۵-۵-۲- حالت عاطفی متناوب.....	۵۲

۵۲	۲-۶- عوامل مؤثر در بروز اختلال روانی بای پولار (دوقطبی).....
۵۲	۲-۶-۱- ژنتیک.....
۵۳	۲-۶-۲- ساختار مغز.....
۵۴	۲-۶-۳- اضطراب، افسردگی و اختلال‌های روانی.....
۵۴	۲-۶-۴- استفاده از موادمخدر یا مواد الکلی.....
۵۴	۲-۶-۵- علل محیطی و اجتماعی.....
۵۵	۲-۷- اختلالات روانی و رابطه آن با بزهکاری.....
۵۹	فصل سوم: مسئولیت کیفری بیماران دچار اختلال روانی با تاکید بر بیماران بای پولار..
۵۹	۳-۱- ماهیت جرم در ارتباط با اختلالات روانی.....
۶۱	۳-۲- نقش عنصر روانی بر مسئولیت کیفری.....
۶۳	۳-۲-۱- علم به حکم و موضوع عمل ارتكابی.....
۶۳	۳-۲-۲- قصد ارتكاب جرم.....
۶۴	۳-۲-۳- تأثیر اختلالات عصبی و روانی بر مسئولیت کیفری در حقوق موضوعه ایران.....
۶۹	۳-۳- واکنش حقوق کیفری ایران نسبت به بیماران روانی در مرحله پیش از وقوع جرم.....
۶۹	۳-۱-۱- ارتكاب جرم شرط اساسی اعمال اقدامات تأمینی.....
۷۴	۳-۳-۲- مسئولیت کیفری اختلال روانی حين ارتكاب جرم در حقوق کیفری ایران.....
۷۸	۳-۳-۳- اختلال روانی در مرحله رسیدگی.....
۷۹	۳-۴- تأثیر اختلالات روانی بر اجرای مجازات‌ها.....
۸۳	۴-۱- انواع مسئولیت کیفری در انواع اختلالات روانی.....
۸۳	۳-۱-۴- مسئولیت کیفری در اختلال روانی مبتلا به دلیریوم.....
۸۴	۳-۲-۴- مسئولیت کیفری در بیماران روانی اختلال دمانس (زوال عقل).....
۸۵	۳-۳-۴- مسئولیت کیفری در بیماران روانی اختلال عقب ماندگی ذهنی.....
۸۶	۳-۴-۴- مسئولیت کیفری در بیماران روانی مبتلا به پارانوئیا.....
۸۶	۳-۵-۴- مسئولیت کیفری در اختلالات خلقی-عاطفی-هیجانی.....
۸۷	۳-۶-۴- مسئولیت کیفری در اختلالات اضطرابی.....
۸۷	۳-۷-۴- مسئولیت کیفری در اختلالات مسخ شخصیت.....
۸۸	۳-۵- بررسی لایحه حمایت از حقوق افراد مبتلا به اختلالات روانی.....
۸۸	۳-۵-۱- فرآیند تدوین لایحه حمایت از بیماران.....
۸۹	۳-۵-۲- علل تدوین لایحه حمایت از بیماران روانی.....
۹۱	۳-۵-۳- چالش‌های اصلی لایحه.....
۹۳	۳-۴-۵- نوآوری‌های لایحه حمایت از بیماران روانی.....
	فصل چهارم: آراء صادره از دادگاه‌های کیفری شهر تهران در زمینه برخورد با بزهکاران
۹۷	بای پولار.....

- ۱-۴- بررسی آرای صادره در زمینه اثبات اختلال دوقطبی و مسئولیت کیفری ناشی از آن..... ۹۷
- ۱-۴-۱- بررسی تأثیر اختلال دوقطبی (جنون) بر مسئولیت کیفری..... ۹۷
- ۲-۴-۱- بررسی دادنامه شماره ۹۲۰۹۹۷۰۲۲۳۲۰۰۱۱۶ در زمینه لزوم ثبوت جنون (اختلال دوقطبی) با رأی دادگاه..... ۱۱۰
- ۲-۴-۲- کاهش بهره هوشی (اختلال دوقطبی) و اثر آن در تحقق حجر..... ۱۱۲
- ۲-۴-۱- دادنامه شماره ۹۰۰۹۹۷۵۱۱۰۱۰۷۶ مورخ ۱۳۹۰/۶/۲۸ به شماره پرونده ۹۰۰۹۹۸۵۱۱۰۱۰۰۸۹۰..... ۱۱۲
- ۲-۴-۲- دادنامه شماره ۹۰۰۹۹۷۵۱۱۰۱۰۵۴۹ مورخ ۱۳۹۰/۹/۲۰ به شماره پرونده ۹۰۰۹۹۸۵۱۱۰۱۰۱۵۷۴..... ۱۱۳
- ۳-۴-۲- دادنامه شماره ۹۰۰۹۹۷۵۱۱۰۱۰۰۰۴۵ مورخ ۱۳۹۰/۱/۱۶ به شماره پرونده ۸۹۰۹۹۸۵۱۱۰۱۰۱۹۹۶..... ۱۱۴
- ۴-۲-۴- دادنامه شماره ۹۰۰۹۹۷۵۱۱۰۱۰۱۳۵۳ مورخ ۱۳۹۰/۸/۱۲ به شماره پرونده ۹۰۰۹۹۸۵۱۱۰۱۰۰۴۸۲..... ۱۱۶
- ۳-۴-۳- بررسی دادنامه شماره ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۹۱۰۰۲۹۰ در زمینه اختلال حواس خلقی (دوقطبی) و حجر..... ۱۱۷
- ۴-۴- بررسی آرای صادره در زمینه بار اثبات و معیار صدور حکم حجر به علت جنون (بیماری دوقطبی)..... ۱۲۰
- ۱-۴-۴- بررسی دادنامه شماره ۸۶۰۹۹۷۵۱۱۰۱۰۰۳۴۱ در زمینه بار اثبات در مورد جنون ادواری (اختلال دوقطبی)..... ۱۲۰
- ۲-۴-۴- بررسی دادنامه به شماره ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۹۱۰۰۲۲۲ در زمینه معیار صدور حکم حجر به علت جنون (بیماری دوقطبی)..... ۱۲۲
- ۳-۴-۴- بررسی دادنامه شماره ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۶۸۰۱۵۸۶ در زمینه ضابطه احراز سقه در (اختلال دوقطبی)..... ۱۲۵
- ۵-۴- بررسی رویه قضایی در زمینه فسخ نکاح به دلیل بیماری روانی دوقطبی (مجنون بودن) زوجه..... ۱۳۰
- ۱-۵-۴- بررسی دادنامه شماره ۹۱۰۹۹۷۲۱۳۰۵۰۰۸۲۱ در زمینه فسخ نکاح به دلیل بیماری روانی (اختلال دوقطبی) زوجه..... ۱۳۰
- ۲-۵-۴- بررسی دادنامه به شماره: ۹۲۰۹۹۷۰۲۲۴۰۰۱۸۹۲ در زمینه دعوی فسخ نکاح به لحاظ جنون ادواری (اختلال دوقطبی) زوج..... ۱۳۲
- ۳-۵-۴- بررسی دادنامه شماره ۹۲۰۹۹۷۰۲۲۳۲۰۰۱۱۶ در زمینه فوریت خیار فسخ نکاح در مورد جنون (اختلال دوقطبی) زوجه..... ۱۳۴
- ۴-۵-۴- بررسی دادنامه به شماره ۹۲۰۹۹۷۰۹۰۹۹۰۰۱۹۸ در زمینه دعوای بطلان نکاح به دلیل جنون (اختلال دوقطبی) زوج..... ۱۳۵

پیشگفتار

اختلال شخصیت دو قطبی از جمله اختلالات روانی است که از منظر تعیین مسئولیت کیفری مبتلایان به آن، دارای ابهامات و چالش های بسیاری است. اختلال حواس و مشاعر و خلق دارای درجات و مراتبی است که در تمامی موارد موجب حجر نیست و تشخیص و احراز حجر و تاریخ آن هم یک امر قضایی است که با توجه به ادله و اوضاع و احوال موجود و قرائن و امارات محقق می گردد. جرائم ارتكابی در دوران افاقه ما بین حملات برای بیماران بای پولار مسئولیت کیفری به همراه دارد. از سویی یافته ها نشان می دهد که براساس رویه های قضای و آراء صادره از دادگاه های کیفری؛ مبتلایان به اختلال دو قطبی، از حیث اراده و عقل و وجود توهمات و هذیان ها و خروج از حالت تعادل عقلی، نسبت به دیگر عوامل حجر اشتراک بیشتری با جنون دارند. بر این اساس اراده و اختیار این افراد در انجام اعمال بزهکارانه و مجرمانه مورد توجه قانون گذار قرار گرفته و مقررات حمایتی برای آنها در نظر گرفته شده تا در عین حمایت، کمترین آسیب را برای آنها به همراه داشته باشد. از طرفی مولفه های رافع مسئولیت کیفری اعمال بزهکاری منتج از آرائی صادره دادگاه های کیفری بیماران دو قطبی بدین صورت است که بیماری های روانی مانند این، با تشخیص و نظر تخصصی روانپزشکان اگر بر عقل و اراده فکری مجرم اثر گذار بوده باشد به نحوی که مجرم تصور و اراده آگاهانه بر انجام اعمال بزهکارانه نداشته باشد مجنون محسوب و از وی رفع مسئولیت می نمود.